

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio tertia. Vtrum correctio fraterna cadat sub præcepto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

collato vti vtriusque clauis in quemlibet Christianum, & nulli alii nisi ex commissione Petri, vel successoris eius, vel ex dissimulatione vsus quem sciri, nec reprobatur.

14 AD primum arg. alterius opinionis dicendum est quod foris penitentia voluntarius est non solum ex parte sacerdotis quem Deus voluntarie fecit ministrum suum, sed etiam ex parte confitentis qui voluntarie dicit peccatum suum: sed non est voluntarius quantum ad hoc quod quilibet possit pro libito eligere sibi sacerdotem qui absoluat eum: quia nullus potest eum absolueri nisi cui commissum est a vicario Christi mediate vel immediate, directe vel indirecte.

15 Ad secundum dicendum quod aliud est de Papa & de ceteris Christianis, quia clauis ordinis quantum est de se extendunt se ad absolutionem ab omni peccato respectu cuiuslibet persone, vt patet ex verbis dictis omnibus Apostolis: quorum remisistis, &c. in quibus nulla fit exceptio de personis vel peccatis: tota autem restrictio est ex speciali commissione facta Petro de regimine vniuersalis ecclesie, illa autem commissio fuit de omnibus aliis a Petro, videlicet de omnibus commissis curae & regimini Petri & non de Petro, & ideo extendit se ad omnes Petri, id est, ad omnes Christianos, praeterquam ad Petrum & ad successorem eius. Et ideo Papa successor Petri non subiacet illi restrictioni quin possit absolui a quolibet habente clauem ordinis prout eligere voluerit.

16 Ad tertium est dicendum quod non est simile de clauibus ordinis & de clauibus iurisdictionis: quia effectus clauium iurisdictionis transit in inuitum, effectus autem clauium ordinis non transit nisi in voluntarium. Papa autem non habet nec habere potest iudicem cui submitatur inuitus, nec per consequens potest se submittere alicui quantum ad iurisdictionem quae de natura sua potest ferri in inuitum, sed effectus clauium ordinis de se extenditur ad omnes nisi sint excepti per privilegium Petri, quod non militat contra Petrum, quia solum est de omnibus subiectis Petro & non de ipso: propter quod Petrus potuit, & successor eius potest subiicere se cui voluerit quantum ad vsus clauium ordinis in foro penitentiae.

17 Ad quartum dicendum quod ex ordinatione Christi fit est quod oues Petri non regantur nec subiant curae vel regimini cuiuscumque nisi ex commissione Petri mediate vel immediate, directa vel indirecta: semper autem sedes Petri voluit, quod in articulo mortis quilibet sacerdos non praecipuus ab ecclesia possit quemlibet absolueri a peccatis in absentia illius ad quem cura regulariter pertinet, & si nolle in illo casu, nihilominus posset non obstante privilegio Petri quod non fuit ei datum ad destructionem, sed ad edificationem, cum fuerit ei datum ad pasendum oues: vnde in primo casu cessaret illud privilegium Petri & staret prima ordinationi Christi de potestate clauium ordinis quae se extendit ad omnem peccatorem & ad omne peccatum, nec casus necessitatis mutaret ministrum, sed ordinatio Christi qui in tali casu non dedit privilegium Petri.

18 Ad argumenta principalia respondendum est ad primum, quod non quilibet peccator respectu cuiuslibet sacerdotis est similis materia: quia non solum ex ordinatione ecclesiae sed etiam ex ordinatione Christi tota cura omnium pertinet ad successorem Petri, & ad nullum alium nisi quantum per ipsum committitur cura alii mediate vel immediate, directe vel indirecte. Et quia cura cuiuslibet non est per ipsum commissa cuiuslibet, ideo non quilibet potest absolueri quemlibet, sed ille cui commissum est.

19 Ad secundum dicendum, quod licet ex verbis illis: quorum remisistis peccata, &c. non sit facta limitatio de personis nec de peccatis, tamen ex verbis postea dictis Petro Ioan. vit. pasce oues meas, &c. facta est restrictio quod nullus potest ea quae sunt curae animarum (vt absolueri in foro penitentiae) nisi Petrus vel successor Petri, vel ille cui per successorem Petri commissum est.

QUESTIO TERTIA.

Vtrum correctio fraterna cadat sub praeepto.

Tho. 2. 2. q. 13. ar. 2.

DEinde quaeritur de correctione fraterna, & primo vtrum cadat sub praeepto. Et videtur quod non: quia omnia praeepta diuina reducuntur ad illa quae sunt decalogi, sed correctio fraterna non videtur posse reduci ad alii

quod illorum, ergo non cadit sub praeepto.

2 Item religiosi non eximuntur a praeepto diuino, si ergo correctio fraterna esset sub praeepto, videretur quod religiosi deberet de clauetro exire ad corrigendum secula res: cum plus obliget eos praeeptum diuinum quam proprium votum. Hoc autem non est verum, quia sic periret obseruantia claustralis, quare &c.

3 Item Hieronymus dicit: sacerdotes studeant illud euangelium implere, si peccauerit in te frater tuus, &c. ergo non videtur quod saltem omnes obligentur, sed solum sacerdotes habentes curam.

4 IN contrarium est quod dicit glossa super illo verbo, si peccauerit, &c. Ita peccat qui fratrem suum peccare videt & tacet, sicut qui peccanti non indulget. sed ad indulgendum peccanti, omnes & ex praeepto charitatis tenentur. ergo ad corrigendum. Ad idem est quod dicit Augustinus de verbis domini. Si neglexeris corrigere peior es factus eo qui peccauit. sed hoc non esset nisi quis per talem negligentiam adimplere praeeptum omitteret, ergo correctio fraterna est in praeepto.

5 RESPONSIO. Circa quaestione istam tria sunt videnda. Primum est vtrum fraterna correctio cadat sub praeepto. Secundum est vtrum ad eam omnes teneantur. Tertium est vtrum in aliquo casu possit aliquis excusari si correctionem fratris omittat.

6 Quantum ad primum sciendum est quod fraterna correctio non est aliud quam admonitio fratris pro emendatione sua ex charitate fraterna procedens: si autem cum admonitione verbi sit aliqua coactio per penam, aut quodcumque flagellum iam non est solum fraterna correctio, sed paterna, quae coactionem habet, vt postea magis patebit: loquendo ergo de correctione quae est merè fraterna, dicendum est quod ad eam tenemur ex praeepto diuino, quod patet tripliciter.

7 Primo sic: per praeepta diuina sufficenter ordinatur vita humana in his quae pertinent ad salutem, sed non sufficienter ordinaretur nisi correctio fraterna caderet sub praeepto, ergo &c. Minor declaratur, quia conuersatio hominum secundum vitam humanam assimilatur exercitui Iob. Militia est vita hominis super terram. In exercitu autem est duplex ordinatio. Vna qua omnes de exercitu ordinantur ad ducem, vt ei obediunt, & ab eo regantur. Alia qua singuli de exercitu ordinantur ad inuicem, vt vnus alteri auxilium praebat. Et vterque ordo necessarius est ad consequendum finem. f. victoriam ad quam ex ordinatione ducis totus exercitus ordinatur: ergo in conuersatione vitae Christianae, & eorum qui in aliqua communitate viuunt est duplex ordo, vnus ad praesentem qui habet eos regere, & cui omnes tenentur obedire, alius singulorum ad inuicem, ex quo ordine vnus habet alii auxilium ferre ad consequendam salutem. Sicut ergo primus ordo cadit sub praeepto, ratione cuius incumbit praesentibus, vt subditorum curam gerant, & subditis, vt praesentibus obediunt, ita & secundus ordo cadit sub praeepto, vt subditi sibi inuicem auxilium praebant: cum igitur auxilium in spiritualibus adhibeatur homini per correctionem fraternam, apparet quod ipsa cadit sub praeepto diuino.

8 Secundum, quia sicut se habet membra in corpore naturali ad actus naturales, sic se habet fideles ad actus charitatis per quam connectuntur, vt membra in vno corpore. Et hoc dictum patet ex dicto Apostoli Rom. 12. vbi dicitur sic: sicut in vno corpore multa membra habemus, ita multi vnus corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra. Sed in corpore naturali membra pro se inuicem sunt sollicita, & vnus expellit malum alterius quantum potest, sicut dicit idem Apostolus. 1. Cor. 12. ergo fideles qui sunt in ecclesia tanquam vnus corporis membra ex ordine charitatis tenentur malum aliorum expellere quantum possunt, hoc autem fit praecipue per correctionem fraternam, quare &c.

9 Tertio, quia elemosyna corporalis non magis necessaria quam spiritualis, cum ergo elemosyna corporalis sit sub praeepto quando imminet necessitas corporalis dicente Ambrosio. Pasce fame morientem, quod si non paupers occidisti, relinquitur quod correctio quae est elemosyna spiritualis fortiori ratione sit sub praeepto. Et sic patet primum.

Quantum ad secundum dicendum est, quod omnes tenentur ad correctionem fraternam respectu omnium superiorum, inferiorum, & parium. Cuius ratio est, quia ad actum charitatis obligantur omnes qui tenentur habere charitatem & respectu omnium ad quos tenentur habere charitatem, quia quantum se extendit habitus tantum & actus, qui procedit ex habitu: sed omnes tenentur ad habendum charitatem & ad omnes pares, superiores, & inferiores, amicos, & inimicos, ergo omnes tenentur ad corrigendum quoscunque delinquentes, cum correctio sit actus virtutis: verum tamen quia actus virtutis debet esse interior matris debitis circumstantiis, ideo in correctione qua subditi corrigunt prelatos suos debet esse talis modus, ut non praedictetur honoris & reuerentiae prelationis: unde Apostolus, 1. ad Tim. 5. Seniores non increpaueris, sed obsecra, ut patre, & Dion. redarguit Demophilum monachum, quia sacerdotem & se maiorem correxerat irreuerenter eum percutiens, & ab ecclesia eiciens, in quo excessus non solum modum correctionis fraternae inferioris ad superiores, quia irreuerenter correxit, sed etiam modum correctionis fraternae, quia correxit non solum verbo, sed verbere, quam correctionem non habent nisi Praelati gerentes ex officio curam eorum quos corrigunt, fraternam autem correctionem habent omnes respectu omnium: unde Pelagius Papa dicit, & habetur. 24. quaeft. 3. Tam sacerdotes quam reliqui fideles omnes summam debent habere curam de illis qui perunt, quatenus eorum redargutione, aut corrigantur a peccatis, aut si incorrigibiles apparuerint ab ecclesia separentur. Et sic patet secundum.

DE tertio sciendum est, quod cum de correctione fraternam sit praecipuum affirmatiuum, quod non obligat nisi pro loco, & tempore, & caeteris circumstantiis debitis concurrentibus, inter quas praecipua est illa quae est de fine, ideo non semper obligatur homo ad correctionem fraternam, cuius ratio est. Quia illud ad quod nullus obligatur nisi propter finem non cadit sub praecipuo nisi quia licet est necessarium ad finem, sed ad correctionem fraternam nullus obligatur nisi propter emendationem fratris, ut patet tam ex eius definitione qua ex aliis praedictis, ergo ad eam nullus tenetur ex praecipuo nisi speretur quod ex correctione sequatur emendatio. Et iterum si expectatur opportunius tempus quo magis potest prodesse correctio, non peccat qui correctionem differt, sed charitatiue agit, sicut dicit Aug. 1. de ciui. Dei, cum ratio eorum quae sunt ad finem ex fine sumatur.

AD primum argumentum dicendum est quod omnia praecipua quae pertinent ad impendendum aliqua beneficia proximo reducuntur ad praecipuum de honoratio parentum: eis enim tanquam magis meritis primò impendenda sunt beneficia tam corporalia quam spiritualia, & deinde aliis: cum igitur correctio spiritualis sit beneficium impensum proximo, patet quod reducitur ad praecipuum de honore parentum.

Ad secundum dicendum, quod religiosi tenentur ad correctionem fraternam, sicut & caeteri, nec tamè propter hoc oportet quod exeant claustrum ad querendum delinquentes, ut eos corripiant: quia nec hoc praecipitur, sed sufficit quod corripiant occurrentem, unde dicit Aug. in libro de verbis Domini. Admonet nos Dominus nosster non negligere inuicem peccata nostra non querendo quid reprehendas, sed videndo quid corrigas, alioquin efficeremur exploratores vitae aliorum, contra illud quod dicitur Proverb. 24. Non quaeras impietatem in domo iusti, & non vases requiem eius.

An tertium dicendum, quod vel Hiero. loquitur de correctione quae fit non solum verbo, sed verbere (quod patet ex hoc quod subiungit, quae est enim misericordia parcere vni & omnes in discrimen adducere) quae competit solum prelati qui habent vim coactiuam super subditos quam non habet frater in fratrem: vel hoc dicit non quia ad solos sacerdotes pertinet praecipuum de correctione fraternam, sed quia ad eos specialius pertinet, quia sicut dicit Aug. 1. de ciui. Dei. Grauior est negligentia prelatorum in correctione fraternam quam aliorum, sicut enim beneficia temporalia potius debet aliquis illis impendere quorum curam temporalem habet, ita & beneficia spiri-

tualia (vt correctionem & doctrinam) magis debet exhibere illis qui sunt suae specialis curae commissi, licet alii ad hoc teneantur quantum non tantum, &c.

QUESTIO QVARTA.

Vtrum in correctione fraterna debeat secreta monitio praecedere denunciationem.

Tho. 2. 1. q. 33. art. 7.

Secundò quaeritur vtrum in correctione fraterna debeat secreta monitio praecedere denunciationem. Et videtur quod non: quia accusatio est grauior quam denuntiatio, sed ad publicam accusationem potest aliquis procedere nulla secreta admonitione praecedente, sed sola inscriptione, ut dicit Innocentius extra de accusatione, quod licet & quando, ergo videtur quod nec denunciationem debeat praecedere secreta admonitio.

Item secundum Aug. in libro contra mendacium. Ex factis sanctorum colligimus quid in scripturis sentire debeamus, sed Christus denunciauit Apostolis Iudam ante admonitionem factam, ut patet Ioan. 13. Similiter Petrus damnauit Ananiam & Saphiram ante aliquam admonitionem factam, ut patet Act. 5. Similiter Paulus reprehendit Petrum coram omnibus nulla monitione facta secreta, & eodem modo Ioseph accusauit fratres suos apud patrem crimine pessimo, Gen. 37. ergo videtur quod non semper secreta monitio debet praecedere denunciationem.

IN contrarium est quod dicit Dominus Mat. 18. si peccauerit in te frater tuus corripe eum inter te, & ipsum solum, &c. ubi manifestè innuit, quod secreta monitio debet praecedere denunciationem. Et ibi dicit glossa. hoc ordine vitare scandala debeamus.

RESPONSIO. Aduertendum est quod peccatum fratris potest esse vel omnino publicum & notorium, vel sic occultum quod probari non potest, nec de eo infamatus est, vel partim occultum, & partim notum, quod est quando innotescit pluribus per quos conuinci potest, vel apud graues personas diffamatus est quauis publica fama non sit. In primo casu dicendum quod secreta admonitio non habet locum. Cuius ratio est, quia cum admonitio secreta fiat propter emendationem fratris quae est eius sanatio spiritualis, sicut est in sanando aliquem corporaliter, sic facienda est in corripiendo aliquem spiritualiter, sed in sanatione corporali sic est quod dicitur medicus si potest hominem tota liter sanat ab infirmitate, si autem non potest negligit manus malum ut occurrat maiori malo, sicut amputat vnum membrum ne totum corpus inficiatur, ergo similiter debet esse in correctione quae est sanatio spiritualis: ex peccato autem homo duplex damnum incurrit, scilicet damnum innocentiae quod est maximum, & dispendium famae si sciat eius peccatum, & istud est minus quam primum. Est tamen magnum quia per amissionem famae homo patitur detrimentum non solum in temporalibus, sed etiam in spiritualibus: quia praeter timorem infamiae multi a peccato retrahuntur. Et ideo sic sanandus est peccator per correctionem si fieri potest quod totaliter ei innocentia restituatur nec fama perdat, si aliter debet negligi fama ut conscientia reparatur. Ex quo potest sic argui: ubi iam est perditam fama non habet locum admonitio secreta, licet admonitio possit locum habere, sed quando peccatum alicuius est notorium iam est perditam fama, ergo hic non habet locum admonitio secreta. Si autem peccatum sit omnino occultum modo quo dictum est prius, aut illud non solum est nocuum peccanti, sed in detrimentum aliorum temporale vel spirituale, utpote cum aliquis tractat de prodenda ciuitate hostibus, vel quando latet haereticus innitens ad corruptionem fidei & morum in aliis, aut est solum nocuum peccanti. In primo casu si firmiter credatur quod peccator propter admonitionem secretam sibi factam desistat a malitia, omnino prius est admonendus antequam alii reueletur propter rationem prius dictam, scilicet ut parcatur famae cum emendatione conscientiae. Si autem probabiliter timeatur de emendatione eius, denunciandum est illi qui potest periculo occurrere, salua tamen fama eius quantum est possibile. Cuius ratio est, quia charitas plus diligit bonum commune quam bonum singularis personae.